

อุปกรณ์และวิธีการ

รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Research) เพื่อศึกษาพฤติกรรมการดูแลตนเอง ในการป้องกันโรคหลอดเลือดสมองของผู้ต้องขัง ทัณฑสถานโรงพยาบาลราชทัณฑ์

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นผู้ต้องขังที่รับไว้รักษาที่ทัณฑสถานโรงพยาบาลราชทัณฑ์ จำนวน 328 คน เป็นชาย 246 คน หญิง 82 คน

กลุ่มตัวอย่าง

ใช้คำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างด้วยสูตรของ Yamane (1973) ดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

เมื่อ e = ความคลาดเคลื่อนของกลุ่มตัวอย่าง
 n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง
 N = ขนาดประชากร

$$n = \frac{328}{1 + 328 \times (0.05)^2}$$

$$\text{ขนาดกลุ่มตัวอย่าง} = 180 \text{ คน}$$

เพราะฉะนั้น จะเก็บตัวอย่างในผู้ต้องขังชาย 135 คน ในผู้ต้องขังหญิง 45 คน โดยคิดดังนี้

จาก 328 คน จะเก็บในกลุ่มตัวอย่าง 180 คน

$$\text{ผู้ต้องขังชาย 246 คน จะเก็บตัวอย่าง} = \frac{180}{328} \times 246 = 135 \text{ คน}$$

$$\text{ผู้ต้องขังหญิง 82 คน จะเก็บตัวอย่าง} = \frac{180}{328} \times 82 = 45 \text{ คน}$$

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลของการศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างและพัฒนาขึ้น และมีเนื้อหาครอบคลุมตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วยแบบสอบถาม 4 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ปัจจัยทางด้านชีวสังคม

ข้อมูลทางชีวสังคม เป็นข้อมูลทั่วไปของผู้ต้องขัง ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ (ก่อนต้องโทษ) สถานภาพสมรส คดี โทษ ลักษณะคำถามเป็นแบบให้เลือกตอบและเติมข้อความ

ตอนที่ 2 ปัจจัยภายในตัวบุคคล

2.1 ความรู้เกี่ยวกับการดูแลตนเอง

เกณฑ์การให้คะแนนเป็น

ตอบถูก	ให้คะแนน	1	คะแนน
ตอบผิด	ให้คะแนน	0	คะแนน

การประเมินระดับความรู้ ผู้วิจัยได้แบ่งระดับคะแนนออกเป็น 3 ระดับ โดยพิจารณาจากเกณฑ์เฉลี่ยจากมัชฌิมเลขคณิตของคะแนนที่ได้คือ

ระดับสูง	คะแนนอยู่ในช่วงมากกว่า	$\bar{X} + \frac{1}{2} SD$	ถึงคะแนนสูงสุด
ระดับปานกลาง	คะแนนอยู่ระหว่าง	$\bar{X} \pm \frac{1}{2} SD$	
ระดับต่ำ	คะแนนอยู่ในช่วงน้อยกว่า	$\bar{X} - \frac{1}{2} SD$	ถึงคะแนนสูงสุด

2.2 เจตคติต่อการดูแลตนเอง มีลักษณะคำถาม เป็นแบบมาตราส่วนประกอบประมาณค่า (Rating Scale) กำหนดให้ผู้เลือกตอบได้ 4 ตัวเลือก ข้อคำถามมีลักษณะด้านบวกและด้านลบ (Positive or Negative Statement) สำหรับเกณฑ์การให้คะแนนมีดังนี้

ข้อความเชิงบวก (Positive Statement)		ข้อความเชิงลบ (Negative Statement)	
ถ้าเลือกตอบ			
เห็นด้วยอย่างยิ่ง	มีค่าคะแนน	4	1
เห็นด้วย	มีค่าคะแนน	3	2
ไม่เห็นด้วย	มีค่าคะแนน	2	3
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	มีค่าคะแนน	1	4

การประเมินระดับเจตคติต่อการดูแลตนเอง ได้แบ่งระดับคะแนนออกเป็น 3 ระดับ โดยพิจารณาจากเกณฑ์เฉลี่ยจากมัชฌิมเลขคณิตของคะแนนที่ได้ คือ

ระดับสูง	คะแนนอยู่ในช่วงมากกว่า	$\bar{X} + \frac{1}{2} SD$	ถึงคะแนนสูงสุด
ระดับปานกลาง	คะแนนอยู่ระหว่าง	$\bar{X} \pm \frac{1}{2} SD$	
ระดับต่ำ	คะแนนอยู่ในช่วงน้อยกว่า	$\bar{X} - \frac{1}{2} SD$	ถึงคะแนนต่ำสุด

2.3 การรับรู้โอกาสเสี่ยงต่อการเกิดโรคหลอดเลือดสมอง มีลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) กำหนดให้ผู้เลือกตอบได้ 4 ตัวเลือก ข้อคำถามมีลักษณะด้านบวกและด้านลบ (Positive or Negative Statement) สำหรับเกณฑ์การให้คะแนนมีดังนี้

ข้อความเชิงบวก (Positive Statement)		ข้อความเชิงลบ (Negative Statement)	
ถ้าเลือกตอบ			
เห็นด้วยอย่างยิ่ง	มีค่าคะแนน	4	1
เห็นด้วย	มีค่าคะแนน	3	2
ไม่เห็นด้วย	มีค่าคะแนน	2	3
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	มีค่าคะแนน	1	4

การประเมินระดับการรับรู้โอกาสเสี่ยงต่อการเกิดโรคหลอดเลือดสมอง ได้แบ่งระดับคะแนนออกเป็น 3 ระดับ โดยพิจารณาจากเกณฑ์เฉลี่ยจากมัชฌิมเลขคณิตของคะแนนที่ได้ คือ

ระดับสูง	คะแนนอยู่ในช่วงมากกว่า	$\bar{X} + \frac{1}{2} SD$	ถึงคะแนนสูงสุด
ระดับปานกลาง	คะแนนอยู่ระหว่าง	$\bar{X} \pm \frac{1}{2} SD$	
ระดับต่ำ	คะแนนอยู่ในช่วงน้อยกว่า	$\bar{X} - \frac{1}{2} SD$	ถึงคะแนนต่ำสุด

2.4 การรับรู้ความรุนแรงของโรคหลอดเลือดสมอง มีลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) กำหนดให้ผู้เลือกตอบได้ 4 ตัวเลือก ข้อคำถามมีลักษณะด้านบวกและด้านลบ (Positive or Negative Statement) สำหรับเกณฑ์การให้คะแนนมีดังนี้

ข้อความเชิงบวก (Positive Statement)		ข้อความเชิงลบ (Negative Statement)	
ถ้าเลือกตอบ			
เห็นด้วยอย่างยิ่ง	มีค่าคะแนน	4	1
เห็นด้วย	มีค่าคะแนน	3	2
ไม่เห็นด้วย	มีค่าคะแนน	2	3
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	มีค่าคะแนน	1	4

การประเมินระดับการรับรู้ความรุนแรงของโรคหลอดเลือดสมอง ได้แบ่งระดับคะแนนออกเป็น 3 ระดับ โดยพิจารณาจากเกณฑ์เฉลี่ยจากมัชฌิมเลขคณิตของคะแนนที่ได้ คือ

ระดับสูง	คะแนนอยู่ในช่วงมากกว่า	$\bar{X} + \frac{1}{2} SD$	ถึงคะแนนสูงสุด
ระดับปานกลาง	คะแนนอยู่ระหว่าง	$\bar{X} \pm \frac{1}{2} SD$	
ระดับต่ำ	คะแนนอยู่ในช่วงน้อยกว่า	$\bar{X} - \frac{1}{2} SD$	ถึงคะแนนต่ำสุด

2.5 การรับรู้ประโยชน์ของการปฏิบัติตนเพื่อป้องกันโรคหลอดเลือดสมอง มีลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) กำหนดให้ผู้เลือกตอบได้ 4 ตัวเลือก ข้อคำถามมีลักษณะด้านบวก (Positive Statement) สำหรับเกณฑ์การให้คะแนนมีดังนี้

ถ้าเลือกตอบ

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	มีค่าคะแนน	4
เห็นด้วย	มีค่าคะแนน	3
ไม่เห็นด้วย	มีค่าคะแนน	2
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	มีค่าคะแนน	1

การประเมินระดับการรับรู้ประโยชน์ของการปฏิบัติเพื่อป้องกันโรคหลอดเลือดสมอง ได้แบ่งระดับคะแนนออกเป็น 3 ระดับ โดยพิจารณาจากเกณฑ์เฉลี่ยจากมัชฌิมเลขคณิตของคะแนนที่ได้ คือ

ระดับสูง	คะแนนอยู่ในช่วงมากกว่า	$\bar{X} + \frac{1}{2} SD$	ถึงคะแนนสูงสุด
ระดับปานกลาง	คะแนนอยู่ระหว่าง	$\bar{X} \pm \frac{1}{2} SD$	
ระดับต่ำ	คะแนนอยู่ในช่วงน้อยกว่า	$\bar{X} - \frac{1}{2} SD$	ถึงคะแนนต่ำสุด

ตอนที่ 3 ปัจจัยภายนอกตัวบุคคล

แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยภายนอกตัวบุคคล ได้แก่ การได้รับข้อมูลข่าวสาร การได้รับการสนับสนุน แนะนำจากบุคลากรทางการแพทย์ การได้รับการสนับสนุนจากครอบครัว ญาติ และเพื่อน (ผู้ต้องขังด้วยกัน) ตลอดจนการมีนโยบายของกรมราชทัณฑ์

การได้รับข้อมูลข่าวสาร การได้รับการสนับสนุนแนะนำจากบุคลากรทางการแพทย์ การได้รับการสนับสนุนจากครอบครัว ญาติ และเพื่อน (ผู้ต้องขังด้วยกัน) ตลอดจนการมีนโยบายของกรมราชทัณฑ์มีลักษณะคำถามเป็นแบบให้เลือกตอบเกณฑ์การให้คะแนนมีดังนี้

มากที่สุด	มีค่าคะแนน	4
มาก	มีค่าคะแนน	3
น้อย	มีค่าคะแนน	2
ไม่ได้รับ	มีค่าคะแนน	1

การประเมินระดับการได้รับข้อมูลข่าวสาร การได้รับการสนับสนุนแนะนำจากบุคลากรทางการแพทย์ การได้รับการสนับสนุนจากครอบครัว ญาติ และเพื่อน (ผู้ต้องขังด้วยกัน) ตลอดจนการมีนโยบายของกรมราชทัณฑ์ ได้แบ่งระดับคะแนนออกเป็น 3 ระดับ โดยพิจารณาจากเกณฑ์เฉลี่ยจากมัชฌิมเลขคณิตของคะแนนที่ได้ คือ

ระดับสูง	คะแนนอยู่ในช่วงมากกว่า	$\bar{X} + \frac{1}{2} SD$	ถึงคะแนนสูงสุด
ระดับปานกลาง	คะแนนอยู่ระหว่าง	$\bar{X} \pm \frac{1}{2} SD$	
ระดับต่ำ	คะแนนอยู่ในช่วงน้อยกว่า	$\bar{X} - \frac{1}{2} SD$	ถึงคะแนนต่ำสุด

ตอนที่ 4 พฤติกรรมการดูแลตนเองในการป้องกันโรคหลอดเลือดสมอง

แบบสอบถาม มีลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) กำหนดให้ผู้เลือกตอบได้ 4 ตัวเลือก ข้อคำถามมีลักษณะด้านบวกและด้านลบ (Positive or Negative Statement) สำหรับเกณฑ์การให้คะแนนมีดังนี้

ข้อความเชิงบวก (Positive Statement)		ข้อความเชิงลบ (Negative Statement)	
ถ้าเลือกตอบ			
ปฏิบัติเป็นประจำ	มีค่าคะแนน	3	0
ปฏิบัติบ่อยครั้ง	มีค่าคะแนน	2	1
ปฏิบัตินานๆ ครั้ง	มีค่าคะแนน	1	2
ไม่ได้ปฏิบัติ	มีค่าคะแนน	0	3

การประเมินระดับพฤติกรรมการดูแลตนเองในการป้องกันโรคหลอดเลือดสมอง ได้แบ่งระดับคะแนนออกเป็น 3 ระดับ โดยพิจารณาจากเกณฑ์เฉลี่ยจากมัชฌิมเลขคณิตของคะแนนที่ได้ คือ

ระดับสูง	คะแนนอยู่ในช่วงมากกว่า	$\bar{X} + \frac{1}{2} SD$	ถึงคะแนนสูงสุด
ระดับปานกลาง	คะแนนอยู่ระหว่าง	$\bar{X} \pm \frac{1}{2} SD$	
ระดับต่ำ	คะแนนอยู่ในช่วงน้อยกว่า	$\bar{X} - \frac{1}{2} SD$	ถึงคะแนนต่ำสุด

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. ทำการศึกษาค้นคว้าทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จากการตรวจเอกสารในการสร้างแบบสอบถามการวิจัย
2. ศึกษาเอกสาร ตำรา วารสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมสุขภาพที่เสี่ยงต่อการเกิดโรคหลอดเลือดสมอง
3. สร้างข้อมูลของแบบสอบถามตามกรอบแนวคิดที่กำหนดไว้ ซึ่งทำข้อมูลต่างๆ ที่ได้จากการศึกษามาสร้าง
4. นำแบบพิมพ์และแบบสอบถามที่สร้างขึ้น เสนอกรรมการที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบโครงสร้างเนื้อหา สาระแบบสอบถามและภาษาที่ใช้ เพื่อให้เกิดความถูกต้องเหมาะสม
5. การตรวจสอบคุณภาพแบบสอบถาม

5.1 การตรวจสอบความตรง (Validity) ความตรงเนื้อหา (Content Validity) โดยนำแบบสอบถามไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ตรวจสอบถาม ครอบคลุมของเนื้อหาและภาษาที่ใช้ของแบบสอบถาม และได้นำมาปรับปรุงแก้ไขอีกครั้ง แล้วจึงพิมพ์เป็นฉบับสมบูรณ์

5.2 การตรวจสอบความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยนำไปทดลองใช้กับผู้ต้องขังที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่จะไปศึกษา แต่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มประชากรที่จะทำการศึกษาจำนวน 30 คน ที่ทัณฑสถานโรงพยาบาลราชทัณฑ์ แล้วนำมาวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่น ตามวิธีของ Cronbach (1970) ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่นดังนี้

ปัจจัยภายในตัวบุคคล	ค่าความเชื่อมั่น = .8470
ปัจจัยภายนอกตัวบุคคล	ค่าความเชื่อมั่น = .9240
พฤติกรรมการดูแลตนเองในการป้องกันโรคหลอดเลือดสมอง	ค่าความเชื่อมั่น = .7972
ภาพรวมของแบบสอบถามทั้งฉบับ	ค่าความเชื่อมั่น = .9081

6. นำผลการวิเคราะห์มาปรับปรุงแบบสอบถามขั้นสุดท้าย และเสนอประธานกรรมการที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบจนอยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับได้ ก่อนนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลจริง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เพื่อขอความร่วมมือจากผู้อำนวยการทัณฑสถานโรงพยาบาลราชทัณฑ์ ที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย ในการศึกษาครั้งนี้เพื่อนัดผู้ต้องขังในการตอบแบบสอบถามผู้วิจัย

2. ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลของผู้ต้องขังด้วยตนเอง โดยทำการชี้แจงวัตถุประสงค์ของการทำวิจัยกับหัวหน้ากับหัวหน้าหน่วยงานต่างๆ เพื่อขอความร่วมมือ และอำนวยความสะดวก และแจกแบบสอบถาม และติดตามแบบสอบถามคืนภายใน 1-5 วัน

3. การเก็บรวบรวมแบบสอบถาม ผู้วิจัยจะตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามได้แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์จำนวน

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลจะนำแบบสอบถามทั้งหมดมาตรวจสอบความถูกต้อง สมบูรณ์ และตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด และนำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป สถิติที่นำมาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่

1. ข้อมูลทางชีวสังคม ปัจจัยภายในตัวบุคคล ปัจจัยภายนอกตัวบุคคล และพฤติกรรมการดูแลตนเอง นำมาวิเคราะห์ด้วยสถิติพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่ออธิบายให้เห็นลักษณะของข้อมูล

2. วิเคราะห์หาความสัมพันธ์ของปัจจัยภายในตัวบุคคล และปัจจัยภายนอกตัวบุคคล กับพฤติกรรมการดูแลตนเอง โดยทดสอบด้วยสถิติ สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient)

การเสนอผลการวิจัย

สรุปรายงานการวิจัย โดยเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการวิจัย เป็นการบรรยายประกอบตาราง และเป็นรายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ในการวิจัยครั้งนี้ จะก่อให้เกิดประโยชน์ที่สำคัญคือ

1. ผลการวิจัยทำให้ทราบพฤติกรรมการดูแลตนเองในการป้องกันโรคหลอดเลือดสมอง ซึ่งสามารถนำข้อมูลมากำหนดแนวทางการปรับปรุง และพัฒนางานทางด้านสุขภาพ เพื่อให้ผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง สามารถดูแลตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ และผู้ป่วยกลุ่มเสี่ยงสามารถดูแลตนเองในการป้องกันไม่ให้เกิดโรคหลอดเลือดสมอง
2. บุคลากรในทีมสุขภาพ สามารถนำผลการวิจัยมาใช้เป็นแนวทางในการให้ข้อมูลความรู้เกี่ยวกับสถานะสุขภาพ รวมทั้งจัดกิจกรรมเพื่อสนับสนุนผู้ป่วย และครอบครัวมีส่วนร่วมในการดูแลตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพเป็นข้อมูลให้แก่ทีมงานสุขภาพ ในการวางแผนและพัฒนาปรับปรุงการดำเนินงานสุขภาพแก่ผู้ป่วย เพื่อให้เกิดแนวความคิดในการป้องกันการเกิดโรคหลอดเลือดสมอง
3. ผลจากการวิจัยสามารถใช้เป็นแนวทางในการศึกษาค้นคว้า การพัฒนาความรู้และแนวทางการปฏิบัติงาน รวมทั้งงานวิจัยอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องต่อไป